

A U R A

TIDSKRIFT FÖR AKADEMISKA STUDIER AV NYRELIGIOSITET

Steven J. Sutcliffe & Ingvild Sælid Gilhus (red.), *New Age Spirituality: Rethinking Religion*, London: Acumen 2013

Margrethe Løøv

Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet, Vol. 7 (2015), 108–110.
doi: <https://doi.org/10.31265/aura.508>

De första tio årgångarna, utgivna mellan 2009 och 2018, av *Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet* (ISSN: 2000-4419) publicerades ursprungligen i tryckt format. Från och med volym 11 (2020), har tidskriften omarbetats till en diamond open access-tidskrift, och har bytt namn till *Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet* (ISSN: 2703-8122). Samtliga artiklar, redaktionella texter och bokrecensioner från volymerna 1–10 publiceras nu online med open access (Creative Commons BY-SA 4.0 licence) med tillstånd från författarna.

For the first ten volumes, published between 2009 and 2018, *Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet* (ISSN: 2000-4419) was exclusively available in printed form. Starting with volume 11 (2020), the journal is re-envisioned as a diamond open access journal and will be renamed *Aura: Tidskrift för akademiska studier av nyreligiositet* (ISSN: 2703-8122). All articles, editorials, and reviews from volumes 1–10 are published online in open access form (Creative Commons BY-SA 4.0 licence) with the permission of the author(s).

Anmeldelse: Steven J. Sutcliffe og Ingvild Sælid Gilhus (red.)
2013. *New Age Spirituality: Rethinking Religion*. London:
Acumen. 298 s.

New Age Spirituality: Rethinking Religion er en antologi som samler i alt atten forskere som jobber med nyreligiøsitet. Undertittelen antyder et ambisiøst prosjekt, og det er såvisst ingen liten oppgave forfatterne har satt seg fore. Som redaktørene formulerer det, er målet med antologien ”to bring two areas of research normally kept apart – empirical study of new age spiritualities and serious theories of religion – into close and productive interaction, with a view to opening up a new primary data set for general theories of religion” (s. 1). Studier av nyreligiøsitet blir altså koblet til en større – eller kanskje den største – teoretiske diskusjonen i religionsfaget: Hva er egentlig religion?

Boka inneholder i alt femten artikler, fordelt på et bredt utvalg retter fra det nyreligiøse koldtbord. Blant annet har Trude Fonneland og Siv Ellen Kraft skrevet om samisk sjamanisme og urfolksspiritualitet. Lisbeth Mikaelsson analyserer det nyreligiøse energibegrepet. Shu-Chuan Chen behandler selvutviklingskurs, mens Terhi Utriainen diskuterer englekommunikasjon. Flere bidrag berører forholdet mellom etablert religion og nyreligiøsitet (blant andre Steven Sutcliffe, Ingvild Gilhus, Dorota Hall). Sekularisering er også et gjennomgående tema, noe som diskuteres av blant andre Paul Heelas og Frans Jaspers.

Bidragsterne har i det store og hele klart å koble sine enkeltstående, hovedsakelig empirisk funderte, bidrag til en større teoretisk diskusjon om hva nyreligiøsitet og religion er. Boka evner dermed nettopp det som ofte er en sjangermessig utfordring for artikkelsamlinger – å utgjøre nettopp en helhet i en annen forstand enn den rent fysiske. Samtidig representerer den en bredde i metodiske og teoretiske innfallsvinkler som synliggjør mangfoldet i den faglige diskusjonen om

(ny)religiøsitet. Her behandles både kvantitative data og etnografisk feltmateriale, kognitive tilnærminger og sosiologiske perspektiver. Tilstedeværelsen av et felles, overordnet fokus bidrar likevel til å sy det hele sammen.

New Age Spirituality: Rethinking Religion inneholder flere eksempler på at nyreligiøsitetsforskningens teoretiske bidrag til religionsfaget kan være betydelig. Ett er Anne Taves og Michael Kinsellas artikkel, som diskuterer hvordan man skal forstå nyreligiøsitetens organisatoriske former. Selv om ”å være sin egen herre” er et kjent mantra i nyreligiøse kretser, betoner Taves og Kinsella at også dette feltet har sine autoriteter og maktstrukturer. Teorier etablert på en annen religionstype kommer imidlertid til kort i møte med dette feltet. Ikke bare kan nyreligiøsiteten vanskelig forstås med utgangspunkt i ”verdensreligionsparadigmet” – nyreligiøsitetens uformelle nettverk og autoritetsstrukturer kan bidra til å åpne øynene våre for slike dynamikker også i etablerte religioner. Ingvild Gilhus gjør nettopp dette i artikkelen ”All over the place’: The Contribution of New Age to a Spatial Model of Religion”. Med utgangspunkt i Jonathan Z. Smiths spatiale religionsmodell som skiller mellom religion her (i hjemmet), der (i tempelet) og hvor som helst (aktører som drar veksler på både begge) foreslår Gilhus et fjerde sted for religionsutøvelse, nemlig religion ”overalt”. Dette er stedet for kommunikasjon *om* religion, og foregår i stor grad i media. Religionens tilstedeværelse på felter andre enn de åpenbart religionsspesifikke utfordrer igjen den tradisjonelle forestillinger om religion som en ”ren” kategori. Tilstedeværelsen av religiøse motiver ”smurt tynt utover”, bør ifølge Gilhus få konsekvenser for hvordan vi forstår religionsfenomenet.

New Age Spirituality: Rethinking Religion tegner sporadiske linjer langt tilbake i religionshistorien, og dekker et vidt geografisk spenn. Man kunne likevel ønske seg en eller flere artikler som behandlet nyreligiøsitetens historie. Antologien peker på sterke strukturelle likheter

mellom vestlig samtidsreligiøsitet og eldre tradisjoner, og viser hvordan nyreligiøsiteten henter temaer og motiver fra blant annet samisk religiøsitet. Hva er det som gjør at denne religionsformen likevel betegnes som ”ny”? Svaret synes å ligge i historien. Om ”New Age” eller ”nyreligiøsitet” skal være et berettiget begrep, må det være fordi denne religionsformen representerer noe kvalitativt nytt. Spørsmål om nyreligiøsitetens historiske nyvinninger kunne derfor med fordel vært mer fyllestgjørende behandlet.

Denne boka er viktig lesing for enhver med akademisk interesse for nyreligiøsitet. Antologien egner seg dessuten godt som viderekommen lesning for studenter. De enkelte bidragene står i det store og hele også godt på egne føtter, slik at lesere som måtte være interessert i for eksempel engler i nyreligiøsiteten kan finne interessant informasjon. Videre fortjener *New Age Spirituality: Rethinking Religion* en vid leserskare fra alle deler av de religionsvitenskapelige disiplinene. Med sin teoretiske vidløftighet har boka mye å tilføre faget som helhet.

Margrethe Løøv